

Het Verpleegkundig College

VRIJDAG
15 SEPTEMBER 2017
ARISTO UTRECHT

Studiedag voor verpleegkundigen,
verpleegkundig specialisten en
andere zorgprofessionals die te
maken hebben met wondbehandeling.

Wond zorg

3e
EDITIE

Accreditatie wordt aangevraagd voor 5 uur bij:

- Kwaliteitsregister Verpleegkundigen & Verzorgenden
- Verpleegkundig Specialist Register

BESTE COLLEGA,

Wondzorg is een van de meest basale handelingen in de geneeskunde. En het is bovendien een actie waarbij het lichaam van de patiënt heel duidelijk feedback geeft: als de wond snel heelt, is de behandeling goed geweest. Bij een traag helende wond of een wond die open blijft en gaat ontsteken, is de zorg nog niet effectief genoeg en moet de behandeling worden aangescherpt.

Ons kompas daarbij is steeds het klinisch redeneren, het continue proces van het verzamelen en analyseren van beschikbare gegevens en het interpreteren van die gegevens vanuit onze medische kennis. Maar welke informatie heb je nodig om goede wondzorg te kunnen leveren en hoe verzamel je die systematisch?

Kom op **vrijdag 15 september 2017** naar onze nieuwe editie van het verpleegkundig college over wondzorg en verbeter je kennis en vaardigheden. We behandelen een breed palet aan onderwerpen zoals, wondinfecties, wondpijn, wondzorg en voeding en skintears.

Heb je behoefte aan verdieping, kies dan voor de 2 uur durende verdiepingssessies over complexe wonden (diabetische voet, oncologische wonden, ulcus cruris en decubitus) waarbij ruim aandacht is voor casuïstiek.

Namens programmavoorzitter,
Mirjam Kempkes, *gespecialiseerd verpleegkundige huiddefecten Cordaan*

Met vriendelijke groet,
Steven Korteling, *cursusmanager Mark Two Academy*

Programma:

09.00 uur: Aankomst, registratie en koffie/thee

09.30 uur: Opening dagvoorzitter Mirjam Kempkes

09.40 uur: **GESCHIEDENIS VAN DE WONDZORG: HONING, MODDER EN MADEN.**

Wonden verzorgen met honing, zand, hars of maden: voor iemand met de wetenschappelijke kennis van nu zijn veel historische ideeën over wondzorg op zijn minst wat merkwaardig. Toch is het belangrijk om van vroegere fouten als successen te leren. En om kritisch te blijven denken: ook al zijn sommige principes van wondverzorging al van generatie op generatie door genezers aan elkaar doorgegeven, dat maakt ze nog niet effectief. Tijdens deze bijzondere openingslezing laten we zien hoe historische aspecten van wondbehandeling ons helpen om wondzorg verder te verbeteren.

Ron Legerstee, wondzorgdeskundige en gastdocent verbonden aan de opleiding voor Wond- en Decubitus Consulent in het Erasmus MC Rotterdam

10.10 uur: **WONDGENEZING: DE 4 FASEN**

De wondgenezing begint vanaf het moment dat de wond ontstaat en verloopt altijd volgens een vast patroon dat bestaat uit vier fasen: Eerst de bloedstolling (hemostase) en de vorming van een korst op de wond. Dan de ontstekingsreactie (inflammatie) en zwelling van het wondgebied, waarbij het immuunsysteem dode cellen opruimt en bacteriën doodt. Fase 3 is de regeneratie, er vormen zich nieuwe haarvaatjes en nieuwe huidcellen (epithelisatie). Bij fase 4 rijpt de nieuwe huid uit (remodellering) en wordt het litteken dunner en soepeler. In deze les frissen we je kennis op over wat je kunt doen om in elke fase van de wondgenezing het genezingsproces te bevorderen en complicaties zoveel mogelijk te voorkomen.

Ron Legerstee, wondzorgdeskundige en gastdocent verbonden aan de opleiding voor Wond- en Decubitus Consulent in het Erasmus MC Rotterdam

10.40 uur: Pauze

11.00 uur: **START KEUZE- EN VERDIEPINGSSSESSIE**

12.00 uur: Korte pauze

12.10 uur: **START KEUZE- EN VERDIEPINGSSSESSIE**

13.10 uur: Lunch

14.10 uur: **START KEUZE- EN VERDIEPINGSSSESSIE**

15.10 uur: Pauze

15.30 uur: **START KEUZE- EN VERDIEPINGSSSESSIE**

16.30 uur: Einde programma, borrel

Keuze- en verdiepingssessies

kies in totaal 4 uur onderwijs

1. WONDINFECTIES: HERKENNEN EN BEHANDELEN (1 UUR)

Als een wond niet herstelt zoals je verwacht had, is de kans groot dat er een infectie bijgekomen is. Het is belangrijk om die snel te herkennen en te bestrijden, voor hij ernstiger complicaties veroorzaakt. Tijdens deze les bespreken we de symptomen van wondinfecties en leer je aan de hand van de Klinische Wondtoets om infectie gerelateerde wondfasen te onderscheiden (Systemische Infectie, een Lokale Infectie, een Kritische Kolonisatie en een Kolonisatie). Hoe beslis je of je kunt volstaan met een observatie of dat het verstandig is om je observatie te bevestigen door verdere testen zoals een wondkweek? En wat is voor de verschillende infectiefasen het beste behandelplan? Je leert het tijdens deze les.

2. WONDPIJN: VOORKOMEN, HERKENNEN EN BEHANDELEN (1 UUR)

Wondverzorging is vaak pijnlijk. Die verzorging is noodzakelijk, maar de pijn lang niet altijd, of niet in die mate. In deze les leer je hoe je pijn bij wondverzorging kunt reduceren of zelfs voorkomen. Niet alleen om de patiënt te plezieren, maar ook om de genezing van de wond te bevorderen. Pijn kan namelijk schadelijk zijn voor het genezingsproces, bijvoorbeeld door de verhoging van de bloeddruk en van de spanning in de spieren. Het begint met een andere benadering: niet 'pijn hoort bij wondverzorging', maar: 'bij wondverzorging hóórt effectieve pijnbehandeling'. Daarna bespreken we wondpijn: wat is het eigenlijk, welke soorten pijn zijn er, en wat kun je ertegen doen? Welke verbandmiddelen zorgen voor minder pijnlijke verbandwissels, hoe kun je wondpijn medicamenteus bestrijden? Hoe dan ook: een pijnbehandelplan moet een vast onderdeel worden bij elke wondbehandeling.

3. WONDZORG EN VOEDING: FABELS EN FEITEN (1 UUR)

Soms is een bord lekker eten de beste wondverzorger. Een wond genezen kost het lichaam extra energie, eiwitten, vitamines en mineralen, zoals zink. Wist je dat 'vetvrije massa' (lichaamsgewicht verminderd met het gewicht van het vet) belangrijk is voor de wondgenezing? Dat eiwitten van belang zijn voor het in stand houden van die vetvrije massa? En dat uitdroging (dehydratie) de kans op decubitus vergroot? In deze les besteden we aandacht aan wat een patiënt wel en niet moet eten om de wondgenezing te bevorderen. Je leert wat jij als verpleegkundige kunt doen om de voedingstoestand van een patiënt te optimaliseren. En in welke gevallen je toch beter een diëtist kunt raadplegen.

4. SKINTEARS: SCHEUREN VAN DE HUID (1 UUR)

Skintears zijn grote of kleine scheurwonden van de huid die vooral bij ouderen voorkomen. Ze worden vaak onderschat en dat is niet terecht. Zelfs kleine skintears kunnen voor moeilijk te genezen wonden zorgen als ze niet op de juiste manier behandeld worden. Tijdens deze les leer je de verschillende categorieën skintears te onderscheiden van elkaar en gaan we in op de acute behandeling en de wondverzorging. Het stelpen van de bloeding, het reinigen van de wond om infectie te voorkomen, en een resultaat dat er na genezing mooi uitziet zijn de belangrijkste aandachtspunten. Ook leer je welke wondmaterialen je het beste bij skintears kunt gebruiken en hoe je het risico op het ontstaan ervan vermindert. Werk je veel met ouderen, schrijf je dan in voor deze les.

5. VERDIEPINGSSESSIE: DIABETISCHE VOET (2 UUR)

Ongeveer de helft van de mensen die langer dan zes jaar diabetes hebben, krijgt voetproblemen. Bij hen groeien kleine wondjes uit tot nare infecties die zelfs tot amputatie van de voet kunnen leiden. Een juiste en tijdige wondbehandeling is dan ook zeer belangrijk. In deze verdiepingssessie bespreken we de achtergrond van deze beruchte complicatie van diabetes. Wat is een diabetische voet precies? Hoe herken je de verschillende vormen van neuropathie? Welke diagnostische hulpmiddelen zijn er? Naast het antwoord op deze vragen, bieden we je praktische en overzichtelijke aanbevelingen voor de behandeling van de diabetische voet, bijvoorbeeld door tijdelijke drukontlasting of door het medicamenteus behandelen van doorbloedingsstoornissen. De belangrijkste richtlijnen worden besproken. We laten zien hoe je een diabetische voet kunt scoren bij een patiënt. En we eindigen de les met casuïstiek.

6. VERDIEPINGSSESSIE: DECUBITUS (2 UUR)

Decubitus ontstaat als gevolg van langdurige druk en schuifkrachten op de huid, bijvoorbeeld bij langdurig bedlegerige patiënten. Decubituswonden zijn vaak pijnlijk en genezen moeilijk. In deze verdiepingssessie kijken we eerst hoe je decubitus vaak, maar niet altijd, kunt voorkomen. Aan de hand van foto's laten we zien wat het verschil is tussen vermijdbare en onvermijdbare decubitus en hoe je dreigende decubitus kunt herkennen, ook bij mensen met een donkere huid. We gaan in op de risicofactoren, zoals verminderde voedingstoestand van de patiënt of vochtigheid van de huid en we bespreken do's (bijvoorbeeld bijvoeding en invetten) en don'ts (zoals masseren) bij dreigende decubitus. Daarna komt de behandeling van decubitus aan de orde. Ook de twee 'nieuwe' categorieën (verlies van een volledige weefsellaag met onbekende diepte en vermoeden van een diepe weefselbeschadiging met onbekende diepte) worden daarin meegenomen. Het uitgangspunt van deze les is de nieuwe richtlijn voor preventie en behandeling van decubitus. Wij sluiten de les af met casuïstiek.

7. VERDIEPINGSSESSIE: ULCUS CRURIS (2 UUR)

Een ulcus cruris is een moeilijk genezende wond of open plek aan het onderbeen. Welke oorzaken liggen hier aan ten grondslag? Hoe kunnen we de juiste diagnose stellen? Hoe herken je het verschil tussen een arterieel en een veneus ulcus cruris? En welke minder frequent voorkomende ulcera onderscheiden we? Natuurlijk is er ook ruim aandacht voor de behandeling van het ulcus en de rol van compressietherapie daarbinnen (wanneer mag je wel compressie geven en wanneer niet?). Dit doen we aan de hand van de richtlijnen veneuze pathologie en diagnostiek en behandeling van patiënten met perifere arterieel vaatlijden. Het laatste halfuur staat geheel in het teken van patiëntcasuïstiek.

8. VERDIEPINGSSESSIE: ONCOLOGISCHE WONDEN (2 UUR)

Oncologische wonden en ulcera zijn door hun uiterlijk en vaak ook hun geur buitengewoon naar voor patiënten en hun naasten. Een optimale behandeling van deze wonden kan de kwaliteit van leven van de patiënt flink verbeteren. Aan de hand van voorbeelden uit de praktijk leer je oncologische wonden en ulcera van elkaar te onderscheiden en de wonden te classificeren (inclusief de rol van het WCS-model). Natuurlijk komt ook de optimale behandeling van de oncologische wonden en ulcera aan de orde en de producten die je hiervoor kunt gebruiken. We sluiten af met casuïstiek, niet alleen over de fysieke wondbehandeling maar ook over de psychosociale begeleiding van de patiënt.

Algemene informatie:

DATUM EN LOCATIE

Vrijdag 15 september 2017,
Aristo Utrecht.

VOOR WIE

Studiedag voor verpleegkundigen, verpleegkundig specialisten en andere zorgprofessionals die te maken hebben met wondbehandeling.

ACCREDITATIE

Accreditatie wordt aangevraagd voor 5 uur bij:

- Kwaliteitsregister Verpleegkundigen & Verzorgenden
- Verpleegkundig Specialisten Register

AANMELDEN

Aanmelden kan via onderstaande websites:
www.marktwo.nl
www.hetverpleegkundigcollege.nl

KOSTEN

De kosten voor deelname aan deze cursus bedragen €225,-. Dit bedrag is inclusief consumpties, lunch en cursusmateriaal.

Mark Two is als geregistreerde instelling voor kort beroepsonderwijs vrijgesteld van BTW.

ANNULEREN

Tot twee weken voor de bijeenkomst kan je, uitsluitend schriftelijk, annuleren. Wij brengen dan €25,- annuleringskosten in rekening. Daarna ben je het volledige registratiebedrag verschuldigd. Je kunt dan nog wel een collega in jouw plaats laten deelnemen. Neem daarvoor contact op met ons secretariaat.

MEER INFORMATIE

Steven Korteling, cursusmanager
Email: skorteling@marktwo.nl

